Súd:	Okresný súd Žiar nad Hronom
Spisová značka:	4C/163/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6416209949
Dátum vydania rozhodnutia:	09. 05. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Jarmila Kasanová
ECLI:	ECLI:SK:OSZH:2018:6416209949.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žiar nad Hronom v konaní pred sudkyňou JUDr. Jarmilou Kasanovou v právnej veci žalobcu: J. S., Q.. XX.X.XXXX, W.Ý. R. Ž., J. XXX/XX, zastúpený AS Legal s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Bratislava 3, Hlučínska 1/11, IČO: 36857 688, konajúca prostredníctvom advokáta JUDr. Milana Šulvu, proti žalovanému: Slovenská republika, za ktorú koná pred súdom Generálna prokuratúra SR, Bratislava, Štúrova 2, o žalobe na náhradu škody a iné , takto

r o z h o d o l :

Žalovaná je p o v i n n á písomne sa ospravedlniť žalobcovi za nezákonné rozhodnutie- uznesenie o vznesení obvinenia Č.:K.-XX/OVK-M.-XXXX zo dňa 14.03.2012, ktorým bolo žalobcovi vznesené obvinenie za trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods.1 Trestného zákona a za prečin výtržníctva podľa § 364 ods.1 písm. a/ Trestného zákona, ktorým sa začalo trestné stíhanie proti žalobcovi, ktoré skončilo oslobodzujúcim rozsudkom a to tak, že žalovaná do troch dní od právoplatnosti rozsudku zašle žalobcovi na korešpondenčnú adresu trvalého bydliska žalobcu písomné ospravedlnenie v tomto znení: Slovenská republika - Generálna prokuratúra Slovenskej republiky sa ospravedlňuje J. S., Q.G.. XX.XX.XXXX za ujmu spôsobenú mu nezákonným rozhodnutím - uznesením o vznesení obvinenia Č.:K.-XX/OVK-M.-XXXX zo dňa 14.03.2012, ktorým bolo žalobcovi vznesené obvinenie za trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods.1 Trestného zákona a za prečin výtržníctva podľa § 364 ods.1 písm. a/ Trestného zákona, ktorým sa začalo trestné stíhanie proti žalobcovi, ktoré skončilo oslobodzujúcim rozsudkom.

Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 2.000 € v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Súd čo do zvyšku žalobu žalobcu z a m i e t a .

Žiadna zo strán n e m á právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1.Žalobca sa podanou žalobou upravenou v priebehu sporu domáhal uloženia povinnosti žalovanej ospravedlniť sa mu za nezákonné rozhodnutie, tak ako je uvedené v prvom odstavci výroku rozhodnutia. Žiadal priznať aj náhradu škody a to vo výške trov právneho zastúpenia v trestnom konaní zahŕňajúce účelne vynaložené náklady a odmenu za zastupovanie podľa tarifnej odmeny advokáta vo výške 2.341,45 €. V spore sa domáhal aj zaplatenia nemajetkovej ujmy vo výške 25.000 €, nakoľko samotné konštatovanie porušenie práva nie je dostatočným zadosťučinením, s poukazom na závažnú ujmu. Trestné konanie, ktoré bolo voči nemu vedené nepriaznivo zasiahlo do všetkých sfér jeho života. Žalobca je a aj bol bezúhonný človek a v rodinnom ako i profesnom živote bol považovaný za charakterného a morálneho človeka. Ťažoba prebiehajúceho trestného konania voči nemu mala značne nedatívne dôsledky na jeho osobu a to prejavujúca sa aj v rovine silného psychického resp. duševného utrpenia.

Došlo tiež k zníženiu dôvery v jeho čestnosť medzi osobami tvoriacimi jeho osobnú sféru a taktiež v zamestnaní. Došlo k výrazným zásahom v dôveru v morálnu bezúhonnosť žalobcu v mieste jeho bydliska. Trestné konanie vygenerovalo žalobcovi množstvo prežitého stresu, pocitu bezmocnosti, neistotu, úzkosť a tiež stratu jeho dôvery voči spravodlivosti a justičnému systému. Žalobca považoval za nezákonné rozhodnutie uznesenie vyšetrovateľa o vznesení obvinenia Č.:K.-XX/OVK-M.-XXXX zo dňa 14.03.2012, ktorým bolo žalobcovi vznesené obvinenie za trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods.1 Trestného zákona a za prečin výtržníctva podľa § 364 ods.1 písm. a/ Trestného zákona. Poukázal na to, že trestné konanie sa skončilo oslobodzujúcim rozsudkom.

2.Žalovaná s podanou žalobou nesúhlasila, žiadala ju zamietnuť. Poukázala na to, že žalobca nepodal opravný prostriedok voči uzneseniu o vznesení obvinenia, v danej veci nešlo o prípad nutnej obhajoby a neboli dané ani dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 6 ods.2 zákona č. 514/2003 Z.z. Žalobca v spore nepreukázal, že by uznesenie o vznesení obvinenia bolo nezákonné. Trestné stíhanie bolo začaté dôvodne a zákonne. Žalovaná výpovede svedkov, rodičov žalobcu, považovala za neobjektívne, pretože ide o príbuzných žalobcu. Spochybnila tiež výpoveď svedka H. Y., nakoľko v roku 2013 bolo skončené prípravné konanie, a vtedy už u otca žalobcu nepracoval, a preto nemohol byť ani svedkom toho, že žalobca mal problémy so šoférovaním v práci. Žalobca nepredložil žiadne lekárske správy od psychológa alebo psychiatra týkajúce sa jeho zdravotného stavu.

3.Súd vo veci vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi, a to oboznámení sa so žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku, s vyjadrením žalovanej k žiadosti žalobcu o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, s uznesením OR PZ Žiar nad Hronom zo dňa 14.3.2012, s rozsudkom OS Žiar nad Hronom sp.zn. XT/XX/XXXX zo dňa 24.10.2013, s uznesením Krajského súdu Banská Bystrica sp.zn. XTo/X/XXXX, so špecifikáciou úkonov obhajcu, s ostatným spisovým materiálom.

4.Podľa § 1 zákona č.514/2003 Z.z. - o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení účinnom v čase vydania uznesenia o vznesení obvinenia tento zákon upravuje
a) zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci,
c) predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a právo na regresnú náhradu.

5.Podľa § 3 ods. 1 toho istého zákona štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci
a) nezákonným rozhodnutím.

6.Podľa § 4 ods. 1 toho istého zákona vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu
f) Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní.

7.Podľa § 5 ods.1 toho istého zákona právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

8.Podľa § 6 ods.1 toho istého zákona ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

9.Podľa § 6 ods.2 toho istého zákona právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

10.Podľa § 15 ods. 1 toho istého zákona nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len "žiadosť") s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

11.Podľa § 16 ods. 1 toho istého zákona ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

12.Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

13.Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

14.Podľa § 17 ods.1 toho istého zákona uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

15.Podľa § 17 ods.2 toho istého zákona v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

16.Podľa § 17 ods.3 toho istého zákona výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na
a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,
b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,
c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

17.Podľa § 18 ods.1 toho istého zákona náhrada škody zahŕňa aj náhradu trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu.

18.Podľa § 18 ods.2 toho istého zákona náhrada škody zahŕňa aj náhradu trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom došlo k nesprávnemu úradnému postupu, ak tieto trovy konania priamo súviseli s nesprávnym úradným postupom.

19.Podľa § 18 ods.3 toho istého zákona súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia vo výške ustanovenej osobitným predpisom. Súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom.

20.Okresné riaditeľstvo PZ Odbor kriminálnej polície Žiar nad Hronom uznesením zo dňa 14.3.2012 začalo trestné stíhanie žalobcu a vznieslo obvinenie za zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods.1 Trestného zákona a za prečin výtržníctva podľa § 364 ods.1 písm. a/ Trestného zákona, sp.zn. Č..K.-XX/OVK-M.-XXXX, na tom skutkovom základe, že žalobca dňa 1.1.2012 na verejnom priestranstve pred podnikom Hvezdáreň na Ul. Železničnej v Žarnovici napadol Z. I. a to tak, že Z. I. sa snažil oddeliť žalobcu od inej doposiaľ nestotožnenej osoby, s ktorou žalobca zápasil, kde žalobca Z. I. následne zasiahol úderom lakťa ho hlavy, následkom čoho Z. I. spadol na zem, kde ho žalobca začal udierať do oblasti hlavy a celého tela, pričom po skončení útoku sa Z. I. postavil a chcel vojsť späť do uvedeného podniku, kde ho pri dverách žalobca opätovne napadol a to tak, že ho udrel päsťou do tváre, následkom čoho Z. I. spadol na zem, kde ho žalobca začal opätovne udierať do oblasti hlavy a celého tela, čím mu týmto konaním spôsobil duplexnú zlomeninu sánky s potrebou operačného riešenia a zlomeniny ossis navicularis ľavej ruky s predpokladanou dobou práceneschopnosti v trvaní minimálne 10 týždňov. Proti uvedenému uzneseniu žalobca (v časti vznesenia obvinenia) sťažnosť nepodal. Okresná prokuratúra v Žiari nad Hronom dňa 14.3.2013 podala obžalobu.

21.Vo veci rozhodol Okresný súd Žiar nad Hronom rozsudkom sp.zn. XT XX/XXXX zo dňa 24.10.2013 tak, že žalobcu spod obžaloby oslobodil, pretože nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný (žalobca). Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením sp.zn. XTo X/XXXX zo dňa 12.2.2014 zamietol odvolanie okresného prokurátora a zamietol aj odvolanie poškodeného Z. I. (ako odvolanie podané neoprávnenou osobou).

22.Žalobca doručil dňa 1.4.2016 Ministerstvu vnútra SR, žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Ministerstva vnútra odstúpilo uvedenú žiadosť na vybavenie Generálnej prokuratúre SR, ako príslušnému orgánu. Generálna prokuratúra SR listom zo dňa 17.5.2016 doručený zástupcovi žalobcu dňa 23.5.2016 oznámila, že nárok žalobcu neuspokojí. Uvedené skutočnosti medzi stranami sporu sporné neboli. V spore nebola sporná ani pasívna legitimácia žalovaného.

23.Medzi stranami sporu bolo sporné, či rozhodnutie: uznesenie vyšetrovateľa o vznesení obvinenia Č.:K.-XX/OVK-M.-XXXX zo dňa 14.03.2012, ktorým bolo žalobcovi vznesené obvinenie za trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods.1 Trestného zákona a za prečin výtržníctva podľa § 364 ods.1 písm. a/ Trestného zákona je nezákonné rozhodnutie.

24.V súlade s ustálenou súdnou praxou oslobodenie žalobcu spod obžaloby má tie isté dôsledky ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo/173/2015 zo dňa 26.10.2016). Ten proti komu bolo trestné stíhanie zastavené alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších zákonných predpokladov podľa zákona č. 514/2003 Z.z. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatí a vedením trestného stíhania, ktoré neskončili právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania (rozsudok NS SR sp.zn. 4Cdo/183/2009 zo dňa 30.11.2009). Súdna judikatúra dôvodí, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym alebo nezákonným rozhodnutím štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená. Systematickým a logickým extenzívnym výkladom dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo došlo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal, a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (porovnaj rozsudok NS SR z 28.6.1993 sp.z. 1Cdo/53/93, publikovaný pod číslom 70 v zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov SR ročník 1994). Tieto závery prijaté v čase platnosti zákona č. 58/1969 Zb. sú napriek zmene právnej úpravy stále použiteľné (porovnaj rozsudok NS SR sp.zn. 1Cdo/64/2008, sp.z.n 4Cdo/183/2009, sp.zn. 4M Cdo/15/2009).

25.Zmyslom a účelom zákona č. 514/2003 Z.z. bolo ustanoviť v súlade s čl.46 ods.3 Ústavy SR podmienky, za ktorých vzniká právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a to spôsobom, ktorý umožňuje odškodniť všetky prípady, v ktorých bola poškodenému spôsobená škoda takým rozhodnutím, ktoré sa neskôr ukázalo nezákonným (nález Ústavného súdu SR z. 24.3.2011 sp.zn. II ÚS 25/2011). Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré bolo zastavené (a rovnako aj v prípade, keď došlo k oslobodeniu spod obžaloby), treba vychádzať nielen z čl.46 ods.3 Ústavy SR, ale vo všeobecnej rovine predovšetkým z čl.1 ods.1 tohto základného zákona, teda z princípov materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát skutočne považovaný za materiálny právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktoré priamo zasiahli do základných práv jednotlivca. Na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. V takejto situácii nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo (rozsudok NS SZ sp.zn. 4M Cdo/15/2009 zo dňa 1.11.2010, R 37/2014). Súd poukazuje aj na nález Ústavného súdu sp.zn. I ÚS 548/2012 zo dňa 7.12.2012.

26.Súd poukazuje na to, že aj z rozhodovacej praxe NS SR vyplýva, že právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejne moci alebo jeho nesprávny úradným postupom nie je právom absolútnym (uznesenie NS SR sp.zn. 4M Cdo/ 20/2009). Súdna prax od publikovania judikátu R 37/2014 sa ustálila v tom, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo oslobodeniu

spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal, a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa preto posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom zákonnosti začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania.

27.V spore bolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom sp.zn. XT XX/XXXX zo dňa 24.10.2013 bol žalobca spod obžaloby oslobodený, pretože nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný. Z uvedeného dôvodu, aj keď orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie tak, že jeho výsledkom bolo uznesenie o vznesení obvinenia, ich podozrenie sa v trestnom konaní nepotvrdilo, čoho dôsledkom je existencia nezákonného rozhodnutia. Súd pri posúdení uznesenia o vznesení obvinenia ako nezákonného rozhodnutia nepovažoval uznesenie o vznesení obvinenia za nezákonné automaticky v dôsledku oslobodenia spod obžaloby, ale prihliadol aj na dôvod oslobodenia žalobcu spod obžaloby.

28.Predpokladom vzniku objektívnej zodpovednosti štátu je súčasné splnenie troch podmienok: 1) existencia nezákonného rozhodnutia 2) vznik škody a 3) príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody. Dôkazné bremeno o kumulatívnom splnení všetkých týchto podmienok leží na žalobcovi (poškodenom).

29.Žalobcovi vzniklo právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (§ 5 ods.1 zákon č. 514/2003 Z.z.). Žalobca žiadal priznať (okrem iného) náhradu škody a to vo výške trov právneho zastúpenia v trestnom konaní zahŕňajúce účelne vynaložené náklady a odmenu za zastupovanie podľa tarifnej odmeny advokáta vo výške 2.341,45 €. Právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu. Uvedené právo na náhradu škody možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa. V spore súd konštatoval, že bolo vydané nezákonné rozhodnutie a to uznesenie o vznesení obvinenia Č.:K.-XX/ OVK-M.-XXXX zo dňa 14.03.2012, ktorým bolo žalobcovi vznesené obvinenie za trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods.1 Trestného zákona a za prečin výtržníctva podľa § 364 ods.1 písm. a/ Trestného zákona. Voči uvedenému uzneseniu žalobca nepodal riadny opravný prostriedok (sťažnosť). Uvedená skutočnosť nebola medzi stranami sporu sporná, rovnako ako nebolo sporné ani to, že v danej trestne veci nešlo o prípad nutnej obhajoby. V čase vydania uvedeného rozhodnutia žalobca obhajcu nemal, zvolil si ho až neskôr. Ani táto skutočnosť medzi stranami sporu sporná nebola.

30.Súd je toho názoru, že pre priznanie náhrady škody a to trov právneho zastúpenia v trestnom konaní, musí byť splnená podmienka podania riadneho opravného prostriedku proti vyššie konštatovanému nezákonnému uzneseniu. Žalobca uvedenú podmienku nesplnil. Súd sa nestotožnil s názorom žalobcu, že bolo na jeho vôli, či voči uvedenému uzneseniu podá riadny opravný prostriedok alebo nie, pričom jeho nepodanie nespôsobuje, že by mu nepatrila škoda v rozsahu trov trestného konania. Zákonodarca v ustanovení § 6 ods.2 zákona č. 514/2003 Z.z. podmienil priznanie náhrady škody poškodenému voči štátu výslovne splnením povinnosti zo strany poškodeného spočívajúce vo využití riadnych opravných prostriedkov proti nezákonnému rozhodnutiu. Ide o určitý druh prevenčnej povinnosti kladenej zákonom č. 514/2003 Z.z. na poškodeného vychádzajúc zo zásady „ právo patrí bdelým, pozorným, ostražitým, bedlivým...“- „ nech si každý chráni svoje práva“ ovládajúcej súkromné právo. Jej zmyslom je, aby poškodený vlastným aktívnym konaním zabránil vzniku škody alebo aspoň zredukoval jej rozsah tým, že nezákonné rozhodnutie bude na podklade jeho opravného prostriedku podrobené prieskumu zákonnosti a prípadne zrušené príslušným orgánom v čo najskoršom možnom štádiu konania. V tomto smere pritom nie je rozhodujúce, či takýto opravný prostriedok aj bude úspešný, dôležité je len to, že poškodený využil možnosti dané mu procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie svojich práv. Keďže zákon v tomto smere nepripúšťa žiadne výnimky, uvedené platí aj pre nezákonné rozhodnutia vydané v trestnom konaní, a to ja vo fáze prípravného konania. Splnenie tejto povinnosti poškodený nemôže prenášať na prokurátora a napokon už podaním sťažnosti proti vznesenému obvineniu od počiatku deklaruje svoju nevinu a nezákonnosť rozhodnutia (rozsudok NS SR sp.zn. 5Cdo/173/2015 zo dňa 26.10.2016).

31.Splnenie podmienky podania riadneho opraveného prostriedku sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa (§ 6 ods.2). Zákonodarca v uvedenom ustanovení len všeobecne definoval prípady výnimky zo splnenia povinnosti podania riadneho opravného prostriedku proti nezákonnému rozhodnutiu v prípadoch hodných osobitného zreteľa. To, čo teba chápať pod pojmom: „ prípady hodné osobitného zreteľa“ ponechal v každej konkrétnej veci na posúdenie orgánu, ktorý rozhoduje o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Vo všeobecnosti však možno ustáliť, že by sa malo jednať o prípady, keď nepodanie riadneho opravného prostriedku bolo spôsobené skutkovým alebo právnym stavom, ktorý vylučoval alebo znemožňoval jeho podanie. Malo by sa jednať o okolnosti na strane účastníka (napr. náhla nevyhnutná hospitalizácia v zdravotníckom zariadení, obmedzenie alebo strata procesnej spôsobilosti a pod.) alebo na strane orgánu, ktorý nezákonné rozhodnutie vydal (nesprávne poučenie o možnosti podania opravného prostriedku a pod.), (uznesenie NS SR sp.zn. 5Cdo/171/2009 zo dňa 29.4.2010).

32.Vzhľadom na to, že žalobca nepodal riadny opravný prostriedok voči nezákonnému rozhodnutia a v spore nebol preukázaný ani prípad hodný osobitného zreteľa, súd žalobu žalobcu v časti kde sa domáhal zaplatenia od žalovanej náhrady škody a to vo výške trov právneho zastúpenia v trestnom konaní zahŕňajúce účelne vynaložené náklady a odmenu za zastupovanie podľa tarifnej odmeny advokáta vo výške 2.341,45 € zamietol.

33.Súd pri určovaní rozsahu náhrady škody a to nároku na úhradu nemajetkovej ujmy žalobcu vzniknutej v dôsledku nezákonného rozhodnutia postupoval podľa ustanovenia § 17 ods. 1 až 3 zákona č. 514/2003 Z.z., ktorý nadväzuje na všeobecnú občianskoprávnu úpravu zakotvenú v zákone č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších právnych predpisov, v zmysle ktorej v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú poškodenému subjektu, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch. Pokiaľ však je možné dosiahnuť náhradu nemajetkovej ujmy iným spôsobom ako už spomínanou peňažnou náhradou, právna úprava dáva prednosť práve tejto inej forme náhrady.

34.Predmetom občianskoprávnych vzťahov môžu byť nielen veci, práva, tvorivé výsledky ľudskej činnosti, ale aj určité imateriálne hodnoty a stránky osobnosti človeka. K týmto imateriálnym hodnotám (stránkam) ľudskej osobnosti (akými sú napr. meno, česť, dôstojnosť, telesná integrita a pod.) sa v občianskoprávnych vzťahoch upínajú osobitné práva. Vzhľadom na to, že ide o výsostne osobnostné stránky patriace každej fyzickej osobe, nazývame ich osobnostnými právami (niekedy sa používa aj označenie všeobecné osobnostné práva alebo práva späté s osobnosťou človeka). Základ súkromnoprávnej ochrany osobnostných práv obsahuje Občiansky zákonník pod názvom Ochrana osobnosti v ustanoveniach § 11 až 16.

35.Občianskoprávna úprava v tejto oblasti vychádza z druhej hlavy Ústavy Slovenskej republiky, najmä z článkov 14, 15, 16, 19, 20 a 21, a je konkretizovaná v právnych vzťahoch subjektov s rovnakým právnym postavením.

36.Špecifickosť osobnostných práv spočíva v ich predmete (objekte), ktorým nie je hmotná vec, ale priamo osobnosť človeka. Predmetom ochrany je osobnosť fyzickej osoby v jej celistvosti. Čiastkové osobnostné práva sú preto chránené len v rámci celkovej osobnosti. Preto aj výpočet jednotlivých čiastkových osobnostných práv v § 11, ktoré vytvárajú jednotné, základné osobnostné práva, je len demonštratívny. K aspektom ochrany osobnosti v občianskom práve patrí aj právo na česť a dôstojnosť. Predmetom práva na česť a dôstojnosť tak, ako je to zvýraznené v dikcii zákona (arg. "občianska česť") a ako navyše vyplýva z dôvodovej správy, je česť občana v jeho rozmanitých spoločenských vzťahoch jednak vo vzťahu k spoločnosti a jednak vo vzťahu k ostatným spoluobčanom.

37.Zákon neposkytuje ochranu proti akémukoľvek zásahu, ale len proti takému zásahu, ktorý je neoprávnený. Neoprávnený zásah musí byť spôsobilý privodiť ujmu na osobnosti fyzickej osoby z hľadiska jej postavenia v spoločnosti.

38.Občianskoprávna ochrana osobnosti je založená na objektívnom zodpovednostnom princípe. Z toho vyplýva, že na vznik zodpovednosti sa nevyžaduje subjektívny predpoklad v podobe zavinenia toho, kto neoprávnený zásah do osobnostného práva vykonal. Ochrana osobnosti prináleží každej fyzickej osobe ako subjektu práva. Z povahy veci vyplýva, že sa týka iba fyzických osôb. Na uplatnenie práva

na ochranu osobnosti je aktívne legitimovaná vždy tá fyzická osoba, voči osobnosti ktorej neoprávnený zásah smeroval.

39.Predmetom ochrany podľa § 11 OZ sú také rýdzo osobné práva občana, ktoré ovplyvňujú rozvoj jeho osobnosti a sú s ním úzko späté. Všestranný rozvoj a uplatnenie osobnosti človeka je hlavným zmyslom a cieľom tejto občianskoprávnej ochrany. Toto hľadisko je určujúce pri posudzovaní otázky, či a ktoré práva sú chránené ustanovením § 11 OZ. Z III (s. 171) .

40.Ustanovenie § 13 Občianskeho zákonníka obsahuje významné prostriedky ochrany osobnostných práv. Ich použitie nie je viazané na podmienku zavinenia pôvodcu zásahu, pretože ide o prípad objektívnej zodpovednosti. Všeobecnou podmienkou uplatnenia ochrany podľa tohto ustanovenia je, že ide o závažnejší zásah do psychickej a morálnej integrity osobnosti, ktorý je objektívne spôsobilý fyzickej osobe privodiť ujmu na jednotlivých stránkach osobnosti.

41.Občiansky zákonník ustanovením § 13 poskytuje ochranu osobnosti len v prípade takého porušenia občianskej cti, ktoré predstavuje zásah do osobnosti občana, pričom tento zásah musí byť objektívne spôsobilý takúto ujmu spôsobiť. Ide o konanie proti osobnej a mravnej integrite občana, znižujúce jeho dôstojnosť, vážnosť a česť, o konanie, ktoré z hľadiska vzťahu občana k ostatným spoluobčanom ohrozuje jeho postavenie a uplatnenie v spoločnosti. (R 103/1967).

42.Neoprávneným zásahom je zásadne každé nepravdivé tvrdenie alebo obvinenie, ktoré zasahuje práva chránené ustanovením § 11 a nasl. OZ. Skutočnosť, či pôvodca zásahu si bol vedomý nepravdivosti svojho tvrdenia, alebo či išlo iba o nedbalé preberanie poznatkov a ich rozširovanie, je bezvýznamná. Z III (s. 172 a 173). Pre úspešné uplatnenie práva na ochranu osobnosti stačí zistenie, že zásah bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené ustanovením § 11 OZ. Nevyžaduje sa vyvolanie následkov. Z III (s. 176, ods. 6).

43.V prípade zásahu do práva na súkromie nie je zníženie dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere jedinou relevantnou formou závažnosti ujmy spôsobenej fyzickej osobe na chránených právach. Ak došlo k zásahu do súkromia, nie je procesnou povinnosťou dotknutej osoby preukazovať, že neoprávnený zásah pôsobil difamačne a mal za následok zníženie jej vážnosti a dôstojnosti v spoločnosti. (R 53/2010).

44.Žalobca sa v spore (okrem iného) domáhal uloženia povinnosti žalovanej písomne sa mu ospravedlniť za nezákonné rozhodnutie, tak ako je uvedené v prvom výroku rozhodnutia. Súd je toho názoru, že žaloba žalobcu je v tejto časti dôvodná a vyhovel jej. Už len tá skutočnosť, že súd doplel k záveru, že uznesenie o vznesení obvinenia Č.:K.-XX/OVK-M.-XXXX zo dňa 14.03.2012, ktorým bolo žalobcovi vznesené obvinenie za zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods.1 Trestného zákona a za prečin výtržníctva podľa § 364 ods.1 písm. a/ Trestného zákona je nezákonné, zakladá v tejto časti nárok žalobcu. Išlo o neoprávnený zásah, ktorý bol spôsobilý privodiť ujmu na osobnosti žalobcu z hľadiska jej postavenia v spoločnosti. Žalobca splnil podmienku uplatnenia ochrany, pretože išlo o závažnejší zásah do psychickej a morálnej integrity osobnosti, ktorý bol objektívne spôsobilý žalobcovi privodiť ujmu na jednotlivých stránkach osobnosti. Neoprávneným zásahom je zásadne každé nepravdivé obvinenie, ktoré zasahuje práva chránené ustanovením § 11 a nasl. OZ. Žalobca v žalobe tvrdil, že trestné konanie, ktoré bolo voči nemu vedené nepriaznivo zasiahlo do všetkých sfér jeho života. Poukazoval na to, že je a aj bol bezúhonný človek a v rodinnom ako i profesnom živote bol považovaný za charakterného a morálneho človeka. Ťažoba prebiehajúceho trestného konania voči nemu mala značne nedatívne dôsledky na jeho osobu a to prejavujúca sa aj v rovine silného psychického resp. duševného utrpenia. Došlo tiež k zníženiu dôvery v jeho čestnosť medzi osobami tvoriacimi jeho osobnú sféru a taktiež v zamestnaní. Došlo k výrazným zásahom v dôveru v morálnu bezúhonnosť žalobcu v mieste jeho bydliska. Trestné konanie vygenerovalo žalobcovi množstvo prežitého stresu, pocitu bezmocnosti, neistotu, úzkosť. Žalobca nenavrhol vykonať dôkaz jeho výsluchom. Navrhol však na preukázanie svojich tvrdení vypočuť svedkov matku J.. T. S., otca G. S. a kamaráta H. Y.Z.G..

45.Z výpovedi svedkyne J.. T. S., matky žalobcu, súd zistil, že trestné stíhanie jej syna malo na neho negatívne dôsledky. Prejavovali sa u neho psychické problémy, mal depresie. K psychológovi alebo k psychiatrovi nechcel ísť. Svedkyňa poukázala na to, že ona sama je sociálna pracovníčka, a preto pomáhala synovi v tejto oblasti tak, že sa s ním veľa rozprávala. Svedkyňa tiež uviedla, že v dôsledku

vedenia trestného stíhania jej syn zle spával, trápil sa. Jej syn sa zmenil, bol nešťastný, smutný, nechutilo mu jesť, nechcel chodiť medzi ľudí, izoloval sa. V práci nepodával taký výkon ako mal, pretože bol depresívny, unavený a nepozorný. Pracoval u jej manžela (u svojho oca). Trpelo aj rodinné prostredie, pretože sa kvôli tomu hádala aj ona so svojim manželom. Veľa ľudí ich v mieste bydliska pozná a verejná mienka sa k trestnému stíhaniu jej syna vyjadrovala. Zmenil sa aj pohľad ľudí na jeho osobu, pretože často sa jej ľudia pýtali, na to „ čo spravil“ jej syn.

46.Súd v spore vypočul aj svedka G. S., otca žalobcu. Svedok uviedol, že trestné stíhanie jeho syna ich rodinu veľmi zasiahlo. Všetci to zle znášali, všetci boli v strese. On sa v dôsledku toho hádal so synom (žalobcom) ako aj s manželkou. Jeho manželka plakala, veľa nocí prebdela. Známi, ktorí ho stretávali sa ho pýtali, čo ten jeho syn spravil. Svedok uviedol, že trestné stíhanie jeho syna spôsobilo aj to, že mu až tak neveril (že je nevinný), mali výmeny názorov a aj sa pohádali. Až postupom času sa to začalo vysvetľovať. Svedok viedol, že jeho syn z toho, že sa viedlo voči nemu trestné stíhanie, bol zlomený, nemohol spať, sedával aj do tretej hodiny v obývačke pred televízorom. Svedok má vedomosť o tom, že rodičia synových kamarátov o ňom (žalobcovi) rozprávali, že je výtržník a bitkár. Svedok, ktorý syna aj zamestnával uviedol, že trestné stíhanie sa negatívne prejavilo aj na práci syna. V práci nepodával taký výkon ako mal, pretože bol depresívny, unavený a nepozorný.

47.Svedok H. Y. je kamarátom žalobcu, poznajú sa od malička a aj spolu pracovali u otca žalobcu. Uviedol, že žalobca v čase, keď sa voči nemu viedlo trestné stíhanie sa trápil, zostal tichý, ostal uzavretý. Chodili spolu cvičiť, avšak aj do toho sa silil, chlapci sa ho vypytovali čo spôsobil. Svedok uviedol, že bývajú v malom meste a všetci tu všetko riešia. Jemu bol nepríjemne aj za žalobcu. Trápili sa aj žalobcovi rodičia, s ktorými sa poznal a stretával sa s nimi. Svedok uviedol, že niektorí ľudia žalobcu prestali zdraviť, prestali s ním komunikovať. V práci nepodával taký výkon ako mal, pretože bol depresívny, unavený a nepozorný Keď išli spolu autom bol nesústredený. Z výpovede svedka vyplynulo, že so žalobcom chodil autom aj v inom období ako v období, keď s ním pracoval.

48.Súd je toho názoru, že v danom prípade iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím a žalobcovi vzniklo právo aj na nemajetkovú ujmu v peniazoch.

49.Súd pri určení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch prihliadal najmä na: a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje; b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo; c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote; d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

50.Z obsahu podanej žaloby (dôkaz výsluchom žalobcu navrhnutý nebol) ako aj z výpovede svedkov J.. T. S., G. S. G. H. Y. súd má za preukázané, že žalobca do obdobia, kedy bolo voči nemu začaté trestné stíhania a vznesené obvinenie bol bezúhonný človek a v rodinnom ako i pracovnom živote a medzi kamarátmi bol považovaný za charakterného a morálneho človeka, stretával sa s kamarátmi. Skutky, ktoré boli kladené za vinu žalobcovi, obvinenie za zločin ublíženia na zdraví a za prečin výtržníctva, boli takého charakteru, že vzbudili u ľudí otázky na osobu žalobcu, verejná mienka „ riešila“ žalobcu, ľudia o žalobcovi hovorili, že žalobca je výtržník a bitkár. Vedenie trestného stíhania voči žalobcovi sa prejavilo aj na správaní samotného žalobcu a jeho prístupu k životu. Žalobca mal psychické problémy, prejavovali sa u neho depresie, trápil sa, zle spával, bol nešťastný, smutný, nechutilo mu jesť, nechcel chodiť medzi ľudí, izoloval sa. Všeobecne sa dá konštatovať, že sa zhoršila kvalita jeho života. V tejto súvislosti tiež nie je málo významná skutočnosť, že obdobie vedenia trestného stíhania žalobcu, a teda obdobie stresového charakteru žalobcu, trvalo cca 2 roky. Zmenili sa aj jeho sociálne kontakty. Niektorí ľudia žalobcu prestali zdraviť, prestali s ním komunikovať. V práci žalobca nepodával taký výkon ako mal, pretože bol depresívny, unavený a nepozorný.

51.Vzhľadom na vyššiu konštatované skutočnosti, súd priznal žalobcovi aj nemajetkovú ujmu vo výške 2.000 €. Pri určení jej výšky súd prihliadol na kritériá v zmysle § 17 ods.3 zákona č. 514/2003 Z.z. Súd zároveň poukazuje na to, že preukázanie dôvodnosti žiadanej výšky nemajetkovej ujmy, bolo na žalobcovi. Z vykonaného dokazovania, tak ako je vyššie uvedené, súd je toho názoru, že vzhľadom na rozsah spôsobenej ujmy žalobcu je dôvodné priznanie nemajetkovej ujmy v rozsahu 2.000 €. Vzhľadom na to, že žalobca žiadal priznať nemajetkovú ujmu vo výške 25.000 €, súd čo do zvyšku žalobu žalobcu zamietol.

52.Podľa § 255 ods.2 CSP ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

53.Vzhľadom na to, že strany sporu mali vo veci čiastočný úspech, súd rozhodol, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

Poučenie:

Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje.
Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.
Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Toto právo nemajú účastníci, ktorí sa ho vzdali písomne do zápisnice súdu.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.
Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne neplní, čo u ukladá právoplatné a vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. (exekučný poriadok). Exekúciu vykoná ten exekútor, ktorého v návrhu na vykonanie exekúcie označí oprávnený a ktorého jej vykonaním poverí súd, ak osobitný predpis alebo tento zákon neustanovuje inak .